

Strategi för barn- och
ungdomsverksamheten
på HelGe-biblioteken

Inkluderande, tillgängliga och inspirerande bibliotek

Innehåll

Inledning	3
Ett bibliotek för alla	5
Biblioteket som mötesplats och fristad för alla	6
Läsfrämjande	7
Barn och ungdomar med annat modersmål än svenska	8
Tillgänglighet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning	9
Bibliotekens digitala tillgänglighet	10
Uppföljning	11
Styrdokument	11

Inledning

Alla folkbibliotek i Gävleborgs län, med det gemensamma namnet HelGe-biblioteken, samarbetar för att använda bibliotekens resurser på ett mer ändamålsenligt sätt och för att erbjuda länets invånare ännu bättre biblioteksservice. I HelGe-samarbetet finns 46 bibliotek med cirka 180 anställda.

Genom HelGe-samarbetet kan vi skapa en gemensam

vision och därmed lägga grunden för en bra och likvärdig biblioteksverksamhet för barn och ungdomar i regionen. FN:s konvention om barnets rättigheter och andra styr dokument exempelvis bibliotekslagen och respektive kommuns biblioteksplan ska vara basen för denna strategiska vision.

Ett bibliotek för alla

FN:s konvention om barnets rättigheter § 42

Den 1 januari 2020 blev FN:s konvention om barnets rättigheter lag i Sverige. Den ligger till grund för hur vi ska behandla barn och ungdomar i Gävleborg. All personal på biblioteken ska ha kunskap om FN:s konvention om barnets rättigheter och åtar sig att göra konventionens bestämmelser och principer allmänt kända bland vuxna och barn. I Gävleborg ska barn och

vuxna ha samma möjlighet att använda biblioteket. Användandet av biblioteket, både fysiskt och digitalt, ska inte begränsas av ekonomi, annat modersmål än svenska eller funktionsnedsättningar. Biblioteket är fritt, gratis och kravlöst. Biblioteket är till för alla.

Strategi	Ansvarsnivå?	Nuläge	Önskat läge
Förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i verksamhetsplaner och i biblioteksplaner.	Lokal nivå		
Anordna relevant kompetensutveckling för all personal.	Regional och lokal nivå		

Biblioteket som mötesplats och fristad för alla

FN:s konvention om barnets rättigheter § 31 och § 12

Biblioteken strävar efter att vara en välkomnande mötesplats och en angelägenhet för barn och ungdomar. Biblioteket ska vara en trygg plats, fri från hot och våld. Biblioteksrummet ska också vara inspirerande och lätt att orientera sig i. Det ska finnas möjlighet till delaktighet och eget skapande.

Det är viktigt med synlig, engagerad och kompetent barnbibliotekspersonal som arbetar för att göra biblioteket till en aktiv mötesplats där barnen blir sedda och hörda. Alla ska få ett bra bemötande.

Strategi	Ansvarsnivå?	Nuläge	Önskat läge
Arbeta inkluderande utifrån exempelvis ett mångfalds- och HBTQI-perspektiv.	Lokal nivå		
Samverka med andra verksamheter som barn och ungdomar besöker på fritiden.	Lokal nivå		
Möjliggöra att barn och ungdomar kan påverka bibliotekens utbud och verksamhet.	Lokal nivå		
Arrangera aktiviteter på barns och ungdomars fritid.	Lokal nivå		
Prioritera barns och ungdomars fritid vid förändring av öppettider.	Lokal nivå		
Fastställa rutiner vid händelser av hot och våld.	Lokal nivå		
Anordna relevant kompetensutveckling för all personal.	Regional och lokal nivå		

Läsfrämjande

FN:s konvention om barnets rättigheter § 6 och § 31

Att omges av läsande personer, att ha tillgång till böcker, tidskrifter och tidningar i hemmet, att överhuvudtaget vistas i en miljö där läsning värdesätts är väsentligt för om ett barn ska

bli en kompetent läsare. Biblioteken ska vara platser fyllda av läsinspiration och läsfrämjande aktiviteter.

Strategi	Ansvarsnivå?	Nuläge	Önskat läge
Erbjuda 6-års visningar där alla barn också blir erbjudna lånekort.	Lokal nivå		
Tillgängliggöra och inspirera till läsning via exempelvis bokprat, skyltning, Bokstart, gåvoböcker.	Regional och lokal nivå		
Arrangera läsfrämjande aktiviteter.	Lokal nivå		
Arrangera aktiviteter på barns och ungdomars fritid.	Lokal nivå		
Samverka med exempelvis BVC, förskola och skola.	Lokal nivå		
Anordna relevant kompetensutveckling för all personal.	Regional och lokal nivå		

Barn och ungdomar med annat modersmål än svenska

FN:s konvention om barnets rättigheter § 17 och § 30

På biblioteket ska det finnas böcker på de modersmål som finns i kommunen. Biblioteken ska stödja läsning på olika modersmål.

Strategi	Ansvarsnivå?	Nuläge	Önskat läge
Köpa in barnmedier i enlighet med de behov som finns i kommunen.	Lokal nivå		
Ansvara för att varje huvudbibliotek har en minoritetshylla med litteratur på och om våra fem minoritetsspråk.	Lokal nivå		
Underlätta för barn att hitta böcker, e-böcker, e-ljudböcker på sitt modersmål, exempelvis Världens bibliotek & Blåddra.	Lokal nivå		
Informera om att det finns böcker på andra språk än svenska vid biblioteksvisning och bokprat.	Lokal nivå		
Säkerställa att det finns lättillgängliga låneregler på andra språk än svenska.	Lokal nivå		
Anordna relevant kompetensutveckling för all personal.	Regional och lokal nivå		

Tillgänglighet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning

FN:s konvention om barnets rättigheter § 23

Biblioteken ska möjliggöra för alla barn och ungdomar att läsa på olika sätt genom att erbjuda anpassade medier. Alla ska kunna delta i bibliotekens aktiviteter och använda bibliotekens lokaler.

Strategi	Ansvarsnivå?	Nuläge	Önskat läge
Göra information lättförståelig, exempelvis kvitton och skyltar.	Lokal nivå		
Eliminera lätt avhjälpna hinder, exempelvis höga diskar och hyllor.	Lokal nivå		
Möjliggöra så att all personal kan informera om anpassade medier och om olika sätt att läsa.	Lokal nivå		
Möjliggöra så att all personal är informerade om och kan plocka fram böcker till "Läs på recept".	Lokal nivå		
Erbjuda Äppelhylla med medier för barn med funktionsnedsättningar. En Äppelhylla ska finnas på alla bibliotek i någon form.	Lokal nivå		
Tillgängliggöra och tillhandahålla talböcker.	Lokal nivå		
Anordna relevant kompetensutveckling för all personal.	Regional och lokal nivå		

Bibliotekens digitala tillgänglighet

FN:s konvention om barnets rättigheter § 13

Digital tillgänglighet på biblioteket är viktigt eftersom inte alla barn och ungdomar har tillgång till datorer, surfplattor, smarta telefoner och Wi-Fi. Kunnig bibliotekspersonal ska vägleda barn och ungdomar i den digitala miljön och arbeta aktivt med MIK-frågor.

På HelGes webbplats finns sidor för barn och ungdomar som bidrar till läsfrämjande och synliggör ett stort utbud av medier, både digitala och fysiska. Biblioteken ska arbeta för en bättre webbplats ur barns perspektiv.

Strategi	Ansvarsnivå?	Nuläge	Önskat läge
Försäkra att bibliotekspersonalen kan informera om och demonstrera de digitala tjänster som tillhandahålls av biblioteken.	Lokal nivå		
Verka för att skapa trygga miljöer på bibliotekens digitala plattformar som når barn och ungdomar.	Lokal och regional nivå		
Säkerställa att informationen på bibliotekens digitala plattformar är barnanpassad när den vänder sig till barn och ungdomar.	Lokal och regional nivå		
Erbjuda tillgänglig teknik genom exempelvis Wi-Fi och visningssurfplattor.	Lokal nivå		
Anordna relevant kompetensutveckling för all personal.	Lokal och regional nivå		

Uppföljning

Strategin ska uppdateras vartannat år i samband med verksamhetsplanerna.

Styrdokument

FN: s konvention om barnets rättigheter
Biblioteksplaner, kommunbiblioteken i Gävleborg
Gävleborgs regionala kulturplan
Gävleborgs regionala biblioteksplan
Unescos folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest

